

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Elbląskiej w Elblągu, Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim, Gimnazjum im. Powstańców Listopadowych w Gronowie Elbląskim, 16 Pomorska Dywizja Zmechanizowana im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Elblągu,

REGULAMIN

44 OGÓLNOPOLSKIEGO ZŁAZU ŚLADAMI ŻOŁNIERZY POWSTANIA
LISTOPADOWEGO DO FISZEWA

Fiszewo – Gronowo Elbląskie 2016

Po klęsce w bitwie pod Ostrołęką 26 maja 1831 r. wojska rosyjskie pod dowództwem I.F. Paskiewicza przekroczyły dolną Wisłę i od zachodu zbliżały się do Warszawy. W pierwszym dniu szturm na Warszawę (6 IX) padła — mimo bohaterskiej obrony — umocniona Wola (śmierć generała J.L. Sowińskiego) i 7/8 września 1831 r. Warszawa skapitulowała. W momencie upadku stolicy siły polskie na całym obszarze państwa były dość znaczne - wynosiły 60 tysięcy ludzi. Zabrakło już jednak woli walki. Generalicja nie chciała kontynuować wojny. W Modlinie wybrany został ostatni dyktator Powstania Listopadowego generał Maciej Rybiński. Jego jedynym celem było przeprowadzenie rozmów o definitywnej kapitulacji. Dwie ostatnie twierdze poddały się - Modlin (7 października) i Zamość (21 października).

Po upadku powstania listopadowego kilkadziesiąt tysięcy żołnierzy i oficerów znalazło się poza granicami Królestwa Polskiego, na obszarach należących do Prus i Austrii. 5 października 1831 r. około 20-tysięczna armia polska pod dowództwem gen. Macieja Rybińskiego przekroczyła granice Prus w okolicach Brodnicy. Marsz odbywał się w zupełnej ciszy przerywanej pojedynczym słowem lub częściej głębokim westchnieniem. Powstańcy musieli złożyć broń przed dowódcą korpusu pruskiego - majorem Zeppelinem, a następnie zostali internowani. Nastrojów smutku i rozgoryczenia nie poprawił nawet fakt pozostawienia żołnierzom prawa do własnych mundurów, szarży, podziału na jednostki czy podlegania rozkazom własnych oficerów. Czekala ich wielodniowa kwarantanna w związku z epidemią cholery zawleczoną do Królestwa Polskiego przez armię rosyjską feldmarszałka Iwana Dybicza. Potem skierowani zostali na kwatery do Elbląga, Tolkmicka, Malborka, Sztumu, Kwidzyna, Nowego Stawu i Tczewa. Mieszkańcy Prus, odmiennie niż władze administracyjne, witali ich entuzjastycznie i przyjaźnie. Urządzano parady, bale i spektakle teatralne.

Kiedy 1 listopada car Rosji ogłosił amnestię, zażądano, by Polacy wracali do domów. Tylko niektórym oficerom wydano paszporty i pozwolono na wyjazd do Francji. Wbrew woli Polaków pędzono ich w kierunku granic z zaborem rosyjskim, a do tych, którzy stawiali opór, strzelano. Po raz pierwszy użyto karabinów 22 grudnia 1831 r. w Elblągu.

Największym jednak echem w Europie odbiły się tragiczne wydarzenia w Fiszewie. 27 stycznia 1832 r. pruski major Szweykowski wezwał kwaterujących w okolicy żołnierzy polskich, głównie z 3. pułku szaserów, do stawienia się w Fiszewie. Grupa 200 żołnierzy pod dowództwem majora Żebrowskiego wykonała rozkaz z myślą, że uda się na emigrację przez Pomorze Zachodnie do Francji. Jednak nie takie były zamysły Prusaków. Prawie wszystkim nakazano powrót do Królestwa. Oburzeni tym Polacy postanowili udać się ze skargą do rezydującego w Malborku generała Schmidta. Wówczas drogę zastąpił im oddział

w obawie przed prześladowaniem i zsyłką na Syberię. Ich celem była Francja, gdzie w korzystnych warunkach zamierzali podjąć przygotowania do kolejnej próby zbrojnego wystąpienia o wolną Polskę. Wypadki fiszewskie znalazły swe odbicie także w odezwie do Ludów Europy paryskiego Komitetu Narodowego Polskiego z 17 lutego 1832 r., w której czytamy: Morderstwo na bezbronnych braciach naszych w Prusach spełnione, nowy dowód wskazało, co to moralność despotyzmu. Nie zapomniał o fiszewskich ofiarach piechoty pruskiej. Wysłany z zapytaniem, czy polscy żołnierze będą mogli swobodnie przejść do Malborka, podoficer Kotarski został pobity i uprowadzony, a komenderujący oddziałem kapitan Rychter wydał rozkaz otwarcia ognia do zbliżających się żołnierzy polskich.

Niedaleko kościoła, na drodze we wsi zginęło 8. żołnierzy, a 12. zostało rannych, jeden z nich zmarł w ciągu najbliższej nocy. Według raportu pułkownika Breańskiego Polacy byli nieuzbrojeni, gdyż porzucili na rozkaz swych podoficerów nawet kije, aby nie stwarzać Prusakom pretekstu do użycia broni. Oto nazwiska Polaków - uczestników powstania listopadowego - którzy wtedy zginęli: W. Pietras, J. Ciborowski, P. Jancewicz, J. Grabowski, Sierzpichowski, Łubiński, Wądołowski i S. Małachowski (zmarł w lazarecie).

Zgodnie z zachowaną w mówionej tradycji wersją przypuszcza się, że zabitych złożono we wspólnym grobie za wsią. Potwierdza to znajdujący się tam do dziś kopiec i rosnące wokół niego lipy (rośnie ich osiem, tyle, ilu poległo powstańców).

Wiadomość o masakrze fiszewskiej szybko dotarła na łamy prasy Europy Zachodniej, wywołując oburzenie na postępowanie władz pruskich i uczucia sympatii dla żołnierzy polskich, którzy nie chcieli wracać do Królestwa Polskiego także nasz wieszcz - Adam Mickiewicz, który w Księgach narodu i pielgrzymstwa polskiego modlił się w litanii pielgrzymkiej słowami: „**Przez męczeństwo żołnierzy zamordowanych w Fischau (Fiszewo) przez Prusaków - wybaw nas Panie**”.

I. CELE ZŁAZU

1. Propagowanie walorów turystyczno-krajoznawczych Żuław Elbląskich,
2. Propagowanie najtańszej formy czynnego wypoczynku - turystyki kwalifikowanej,
3. Oddanie czci żołnierzom Powstania Listopadowego,
4. Włączenie się w do akcji pt. „Turystyka dla wszystkich” upowszechniającej spędzenie wolnego czasu poprzez turystykę i krajoznawstwo.
5. Uczczenie 185 rocznicy zakończenia powstania listopadowego.
6. Uczczenie 110 rocznicy utworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

II. ORGANIZATORZY

1. Zarząd Oddziału PTTK Ziemi Elbląskiej w Elblągu,
2. Urząd Miasta w Elblągu,
3. Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim,
4. Gimnazjum im. Powstańców Listopadowych w Gronowie Elbląskim,
5. 16 Pomorska Dywizja Zmechanizowana im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Elblągu,
6. Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi "Oleśno-wieś z pomysłem".
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Fiszewie,
8. Świetlica wiejska w Fiszewie.
9. Klub Turystów Piesznych PTTK „Delta”,
10. Koło Przewodników i Pilotów Turystycznych PTTK im. R. Gierzyńskiego

III. KOMITET ORGANIZACYJNY

- Sławomir Kałabun - komandor zjazdu,
- Maria Korzeniewska - zastępca komandora ds. organizacyjnych,
- Leszek Marcinkowski- zastępca komandora
- Kamil Zimnicki - sekretarz,
- Agnieszka Banaś, Piotr Bekier, Honorata Mozolewska, Danuta Hoppa, Jolanta Bulak, Jolanta Zielińska, Jolanta Kałabun, Danuta Żynda, Krzysztof Żynda, Henryk Kołodziejcki, Karol Wyszyński, Krystyna Salabura.

IV. INFORMACJE OGÓLNE

1. Zjazd odbędzie się 20.02.2016 roku,
2. W zjeździe uczestniczyć mogą turyści indywidualni lub drużyny min. 8-osobowe zgłaszane przez wszelkie organizacje,
3. Kierownik drużyny liczącej minimum 10 osób otrzymuje świadczenia bezpłatnie,
4. Młodzież szkolna bierze udział w zjeździe pod opieką dorosłego, upoważnionego przez dyrekcję szkoły opiekuna lub nauczyciela,
5. Zgłoszenia oraz opłata na rzecz organizatora na działalność statutową w wysokości:

a. Trasy 1, 3 i 4:

- członkowie PTTK 11,00 zł,
- pozostali 13,00 zł od osoby,

b. Trasa 2:

- członkowie PTTK 9,00 zł,
- pozostali 11,00 zł od osoby,

należy wpłacać w terminie do 12.02.2016r. osobiście w Oddziale PTTK Ziemi Elbląskiej w Elblągu przy ul. Krótkiej 5, tel./fax.: 55 641-12-96.

Opłatę statutową można również wpłacić na konto Oddziału PTTK Ziemi Elbląskiej w Elblągu:

BANK PEKAO S.A. II O/Elbląg 36 1240 2265 1111 0010 3570 7650

z dopiskiem „Zjazd do Fiszewa”

6. Zgłoszenia przyjmowane będą wyłącznie na druku zgłoszenia załączonym do regulaminu, w przypadku grup szkolnych wymagany jest stempel szkoły i podpis dyrektora oraz podanie klasy

obok nazwy szkoły,

7. Ze względu na usprawnienie organizacji imprezy prosimy o zamieszczenie na przekazach i kopertach z korespondencją rajdową dopisku: „Złaz do Fiszewa”,
8. W przypadku wpłaty na konto Oddziału prosimy o dołączenie do zgłoszenia kserokopii dowodu wpłaty, oryginał należy zabrać na start trasy i przedstawić jej kierownikowi celem wyjaśnienia powstałych (ewentualnych) wątpliwości,
9. Przyjęciu drużyn decyduje data zgłoszenia (dostarczenia karty zgłoszenia i dokonania wpłaty lub przelewu do oddziału PTTK),
10. Ilość osób uczestniczących w złazie i na poszczególnych trasach jest ograniczona,
11. W przypadku rezygnacji z udziału w złazie, wpisowe nie podlega zwrotowi,
12. Ubezpieczenia grup od nieszczęśliwych wypadków dokonują ich kierownicy we własnym zakresie i na własny koszt,
13. Organizator ma prawo nie przyjąć na złaz osób indywidualnych lub drużyn, jeżeli nie będzie mógł zapewnić bezpieczeństwa uczestnikom złazu.

V. ŚWIADCZENIA

1. W ramach wpisowego uczestnicy otrzymują:
 - pamiątkowy znaczek,
 - potwierdzenie uczestnictwa w złazie w książeczkach OTP,
 - dyplom dla drużyny,
 - nagrody w konkursach,
 - posiłek turystyczny,
 - przejazd autokarem z Elbląga na miejsce startu (trasy nr 1, 3 i 4) oraz z Fiszewa do szkoły w Gronowie Elbląskim i z Gronowa Elbląskiego do Elbląga.

VI. KONKURSY

1. W Gimnazjum w Gronowie Elbląskim odbędą się konkursy:
 - historyczny
 - recytatorsko-wokalny (piosenka lub wiersz o tematyce patriotycznej)
 - krajoznawczo-przyrodniczy
 - plastyczny dla klas 0-3

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. rozpoczęcie uroczystości przed pomnikiem w Fiszewie - 11⁵⁰
2. rozpoczęcie zakończenia w Gimnazjum w Gronowie Elbląskim - 13³⁰
3. złaz odbędzie się bez względu na warunki atmosferyczne,
4. na zakończeniu imprezy będzie czynny:
 - punkt weryfikacyjny OTP,
 - stoisko z książeczkami turystyki kwalifikowanej i innymi pamiątkami,
 - kiermasz miejscowych wypieków cukierniczych z możliwością zakupu ciasta, ciasteczek i innych „słodkości” oraz kawy i herbaty,
5. organizatorzy nie ponoszą odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez uczestników złazu osobom trzecim,
6. ostateczna interpretacja regulaminu należy do organizatorów złazu

Trasy Złazu

- I. **Jegłownik**- Nowy Dwór Elbląski - Ząbrowo - **Fiszewo** 10km
Wyjazd autokarem z Elbląga o godz. 8⁰⁰ - PTTK ul. Krótka 5
Start: Jegłownik, dnia 20.02.2016 r. o godz. 8³⁰
Kierownik trasy: Danuta Hoppa i Jolanta Kałabun
- II. **Gronowo Elbląskie** - szlak zielony – **Fiszewo** 5 km
Wyjazd pociągiem PKP z Elbląga o godz. 9²⁴
Start: Gronowo Elbląskie PKP, dnia 20.02.2016r. o godz. 9³⁵
Kierownik trasy: Danuta Żynda i Krzysztof Żynda
- III. **Mojkowo** - wałem wzdłuż Fiszewki – **Fiszewo**11 km
Start: Mojkowo, dnia 20.02.2016r. o godz. 8³⁰
Wyjazd autokarem z Elbląga o godz. 8⁰⁰ - ul. Krótka 5.
Kierownik trasy: Henryk Kołodziejewski
- IV. **Różany** - Rozgart – **Fiszewo** 9 km
Start: Różany, dnia 20.02.2016r. o godz. 8³⁰
Wyjazd autokarem z Elbląga o godz. 8⁰⁰ - ul. Krótka 5.
Kierownik trasy: Karol Wyszyński

Organizatorzy imprezy życzą uczestnikom słońca i przyjemnej wędrówki.

RAMOWY PROGRAM ZAKOŃCZENIA ZŁAZU PRZED POMNIKIEM W FISZEWIE

11⁵⁰ - rozpoczęcie uroczystości przed pomnikiem w Fiszewie

- wystawienie posterunku honorowego
- odegranie na trąbce sygnału „słuchajcie wszyscy”
- zagajenie i przywitanie uczestników
- modlitwa
- składanie wiązanek i wieńców pod pomnikiem
- zapalenie zniczy pod pomnikiem
- Hejnał Wojska Polskiego - trąbka

12¹⁵ - wyjazd do Gronowa Elbląskiego

W GIMNAZJUM W GRONOWIE ELBLĄSKIM

12³⁵ - wydawanie grochówki rajdowej w stołówce szkoły

13³⁰ - rozpoczęcie uroczystości

- powitanie uczestników
- wystąpienia przedstawicieli władz i gości Złazu
- gawęda
- występy zespołów, konkursy
- wręczenie dyplomów, podziękowań i nagród
- zakończenie złazu (około 15⁰⁰)